

Clean Industrial Deal

Briefing: Podpora vedoucích trhů a cirkulární ekonomika v kontextu průmyslové politiky EU

Autoři:

Tadeáš Rulík

Benjamin Hague

Březen 2025

OBSAH

Shrnutí.....	1
Relevance pro Českou republiku.....	2
Klíčové příležitosti pro český průmysl.....	3
1. Kontext a zaměření CID.....	4
2. Priority CID z pohledu poptávky po nízkemisních výrobcích a přechodu na cirkulární ekonomiku.....	5
2.1 Vedoucí trhy (Lead markets: boosting clean supply and demand).....	5
2.2 Cirkulární ekonomika a přístup k materiálům a zdrojům (Powering the circular economy: a secure access to materials and resources).....	8
Příloha: Přehled související legislativy a iniciativ EU.....	11
Navazující akční plány pro průmysl.....	11
Připravované akty (nařízení).....	13
Přijatá legislativa v rámci Zelené dohody pro Evropu.....	14

Shrnutí

Relevance pro Českou republiku

Česká republika je ekonomikou s třetí nejvyšší uhlíkovou náročností na obyvatele v EU a druhou nejprůmyslovější zemí EU z hlediska podílu na hrubé přidané hodnotě (HPH), k čemuž výrazně přispívají sektory ocelářství, kovovýroba, automobilový průmysl, petrochemie a stavebnictví. Právě na tato energeticky a emisně náročná odvětví v úzkém spojení s rozvojem čistých technologií se nová **Dohoda o čistém průmyslu** (Clean Industrial Deal, dále v textu "CID" nebo "Dohoda") zaměřuje ve snaze podpořit jejich dekarbonizaci a zároveň konkurenceschopnost.

Ocelářství, cementářství a chemický průmysl v ČR potřebují ve velkém měřítku investovat do inovativních nízkoemisních technologií pro zachování konkurenceschopnosti těchto sektorů. S tím souvisí elektrifikace a vybudování moderní infrastruktury jak pro nízkoemisní energetiku, tak pro efektivní využití vedlejších výrobků a sběr, opětovné použití a recyklaci odpadů a výrobků s ukončenou životností jako nízkoemisních surovinových vstupů do emisně náročných průmyslových procesů, a to při zachování nejvyšší hodnoty.

V sektoru **stavebnictví** se spolu se zvyšující se energetickou účinností budov pozornost přesouvá i ke snižování zabudovaných emisí CO₂ během těžby, výroby, přepravy a výstavby a nakládání s materiály a výrobky v celém životním cyklu, což souvisí s potřebným budováním expertních kapacit a znalostí. **Automobilový průmysl**, který je největším zaměstnavatelem v ČR, řeší přechod na elektromobilitu spojený se zajištěním dostatku kritických surovin i snižováním emisí ve výrobě. K tomu čelí silné konkurenci čínských výrobců a v dlouhodobém horizontu se připravuje na přechod na nové obchodní modely v podobě oprav, rozšířené odpovědnosti výrobce, sdílení nebo autonomní mobility. To vše ve spolupráci s rozvětvenou sítí dodavatelů.

Navíc za účelem dostatečného odbytu pro nízkoemisní materiály a ekologické výrobky, které jsou výstupem výše uvedených investic, je neméně klíčové také podpořit vznik „vedoucích trhů“ (rané poptávky), aby průmyslové firmy překlenuly mezidobí škálování svých investic, během kterého tyto výrobky nemusí být podle stávajícího fungování trhu cenově konkurenceschopné nebo pro výrobce výdělečné.

CID přináší českému průmyslu významné výzvy, ale i příležitosti. Klíčovým faktorem úspěchu bude schopnost firem a státu se aktivně a konstruktivně zapojit do procesu nastavení plánovaných pravidel, nástrojů a iniciativ a využít dostupné nástroje financování a podpory.

Klíčové příležitosti pro český průmysl

Vedoucí trhy

- V současnosti dochází k vývoji klíčové legislativy včetně revize směrnic o veřejném zadávání, nařízení o ekodesignu udržitelných výrobků (ESPR), nařízení o stavebních výrobcích (CPR) a směrnice o energetické náročnosti budov (EPBD 4) v kontextu širšího rámce systému ETS a CBAM. Tato legislativa přináší požadavky na kritéria, limity a označování nízkoemisních materiálů a výrobků, které spolu s rozvojem zelených veřejných zakázek povedou k větší poptávce po nízkoemisních materiálech zejména ve stavebnictví a automobilovém průmyslu.
- **To je velkou příležitostí pro výrobce nízkoemisních materiálů včetně oceli, cementu, plastů a výrobků z nich, kteří mohou využít vzniklé poptávky pro investice do inovativních technologií a získání konkurenční výhody.**
- Ministerstvo pro místní rozvoj v roce 2024 zveřejnilo Národní strategii veřejného zadávání spolu s Akčním plánem udržitelného nakupování, které se zaměřuje zejména na stavebnictví a nabízí příležitost připravit se na přicházející legislativu například formou pilotních projektů a budování expertních kapacit v oblasti zelených veřejných zakázek.

Cirkulární ekonomika

Plánovaný návrh Aktu o oběhovém hospodářství nabízí několik příležitostí:

- Nejvýznamnější je podpora zpracovatelů druhotných surovin, včetně kritických surovin, se zaměřením na **navýšení recyklačních kapacit a jejich větší efektivitu i kvalitu.**
- Z pohledu materiálů se CID soustředí zejména na zpracovatele **kritických surovin v elektrickém odpadu a kovového šrotu** a využití těchto druhotných surovin ve výrobě souvisejících produktů.
- Další bude **rozvoj rozšířené odpovědnosti výrobce (EPR)** v automobilovém průmyslu a dalších odvětvích, která s sebou přinese rozvoj nových obchodních modelů, ve stavebnictví pak půjde o rozvoj nástrojů v oblasti **digitalizace demoličních povolení a předdemoličních auditů** k zajištění vyšší míry opětovného použití stávajících konstrukcí a využití stavebních výrobků s obsahem druhotných surovin (recyklátu).

1. Kontext a zaměření CID

CID je plán strategického směřování Evropské komise, který má za cíl propojit dvě ambice:

- potvrdit **pokračující snahy v oblasti dekarbonizaci**,
- zajistit **konkurenceschopnost a odolnost** průmyslu v EU.

Reaguje tak na současný světový kontext a několik výzev, kterým evropský průmysl čelí. Konkrétně jde o dlouhodobě vysoké ceny energií v EU v porovnání s jinými regiony, v kombinaci s často výhodnějšími podmínkami pro podnikání zejména v USA a v Číně, které negativně dopadají na konkurenceschopnost místního průmyslu. Klíčovou výzvou jsou také **plány EU pro dosažení klimatické neutrality do roku 2040 a 2050** a nutná transformace průmyslu pro dosažení těchto cílů. CID, stejně jako Zelená dohoda pro Evropu, není jakožto strategie a návrh Evropské komise pro členské státy právně závazná, nicméně **určuje hlavní směr a další kroky Komise** na další měsíce a roky, přičemž je **úzce propojen** s množstvím **existující nebo připravované legislativy**.

CID je logickým krokem navazujícím na klimatickou politiku EU, která má za cíl specifikovat konkrétní cesty vývoje průmyslové politiky. Důležitým sdělením je, že Evropa je i nadále odhodlána zachovat cíl 90% snížení emisí do roku 20240 a stát se do roku 2050 dekarbonizovanou ekonomikou. Dohoda otáčí narativ dekarbonizace průmyslu a nad rámec nástroje pro snižování emisí dekarbonizaci ji považuje za silnou hnací sílu růstu evropského průmyslu, cestu k efektivnímu využití omezených zdrojů a snížení přílišné závislosti na dodavatelích surovin ze třetích zemí. Předpokládá tak jinými slovy, že klimatické politiky a konkurenceschopnost průmyslu se mohou navzájem posilovat.

Cirkularita je přitom jednou z hlavních priorit CID, jejíž ambicí je zajistit, aby se EU do roku 2030 stala světovým lídrem v oblasti cirkulární ekonomiky.

Z hlediska rozsahu a sektorového zaměření se CID zaměřuje na dvě prioritní oblasti: snižování emisí v *energeticky náročných průmyslových odvětvích* a *rozvoj čistých technologií*. CID představuje opatření **posilující celý hodnotový řetězec a slouží jako rámec pro přizpůsobení opatření v konkrétních odvětvích**. Zatím jsou publikovány jen klíčové oblasti, přičemž detaily a opatření pro konkrétní odvětví jsou uvedeny v navazujících akčních plánech: Akční plán pro [automobilový průmysl](#) (5. března 2025) a Akční plán pro [ocel a kovy](#) (19. března 2025) - viz [příloha tohoto dokumentu](#). Další opatření šitá na míru jsou plánována pro chemický průmysl a čisté technologie.

V příštích měsících a letech bude klíčové zaměřit se na **efektivní propojení CID s další legislativou EU** a zároveň zajistit **zapojení širokého spektra zúčastněných stran už od začátku procesu tvorby jednotlivých strategických dokumentů včetně úvodních dialogů**. Tím bude zajištěno, že budou zohledněny zájmy jak průmyslu, tak veřejnosti, včetně důrazu na sociální a environmentální dopady.

2. Priority CID z pohledu poptávky po nízkoemisních výrobcích a přechodu na cirkulární ekonomiku

Z tematického hlediska CID pokrývá šest hlavních oblastí:

1. dostupná energie,
2. investice, financování a státní podpora,
3. podpora vedoucích trhů,
4. cirkulární ekonomika a surovinová bezpečnost,
5. globální konkurenceschopnost a obchodní politika, a
6. dovednosti a spravedlivá transformace.

Z pohledu role cirkulární ekonomiky v dekarbonizaci průmyslu jsou klíčovými oblastmi **vedoucí trhy** a samotná **cirkulární ekonomika**, které jsou detailněji rozebrány v textu níže. Sekce obsahují základní popis těchto kapitol, následně přehled hlavních cílů, plánů a opatření a krátké shrnutí s doporučeními.

2.1 Vedoucí trhy (Lead markets: boosting clean supply and demand)

Evropská komise uvádí **stagnaci poptávky po nízkoemisních materiálech a výrobcích**, včetně přesunu části souvisejících investic do jiných regionů, jako jednu z hlavních překážek dekarbonizace a konkurenceschopnosti průmyslu v EU, na které CID reaguje. Vytváření funkčního evropského trhu s dekarbonizovanými materiály a produkty tak vyžaduje konkrétní opatření nejen v oblasti výroby, ale také vytvoření příhodných podmínek pro zvýšení poptávky. Zvýšení poptávky a vytvoření trhu pro související výrobky poskytne výrobcům jistotu a jasné pobídky, aby zvýšili podíl udržitelných a odolných výrobků ve veřejném i soukromém zadávání.

Takzvané **lead markets** neboli „**vedoucí trhy**“ podporují úspory z rozsahu, snižují náklady a zpřístupňují udržitelné alternativy spotřebitelům i podnikům. Tato zvýšená poptávka motivuje průmyslová odvětví k urychlení přechodu na čistší a cirkulární výrobní technologie, postupy a suroviny, což posiluje environmentální i ekonomické přínosy.

Pozn. Kapitola na vedoucí trhy se zaměřuje také na rozvoj obnovitelného a nízkoemisního vodíku, který je však v této analýze záměrně vynechán. CID v této části uvádí i rozvoj trhu se zachyceným uhlíkem a implementaci Strategie pro průmyslové řízení emisí uhlíku,¹ která má vytvořit business case pro trvalé pohlcování uhlíku a kompenzovat zbytkové emise z obtížně dekarbonizovatelných odvětví, nicméně toto opatření není v textu dále rozvedeno.

---

¹ [Industrial Carbon Management](#) – Evropská komise

Přehled hlavních cílů, plánů a opatření:

- **Politiky v oblasti veřejných zakázek** jsou účinným nástrojem, jak překonávat překážky vstupu na trh a podporovat poptávku. Pro jednotlivé země nabízí příležitost sladit vnitrostátní výdaje s širší agendou EU v oblasti dekarbonizace a konkurenceschopnosti a zajistit, aby veřejné výdaje přinášely prospěch, inovace, udržitelnost, prosperitu a vytváření vysoce kvalifikovaných pracovních míst.
- Klíčovým nástrojem veřejných zakázek jsou **necenová kritéria**, na která se má zaměřit [Akt o akceleratoru dekarbonizace průmyslu](#), a to v podobě kritérií udržitelnosti, odolnosti a podmínky „vyrobeno v Evropě“. Akt by měl identifikovat strategické sektory a pro ně navrhnout konkrétní kritéria, jako například minimální procentuální podíl nízkoemisních materiálů ve veřejném zadávání.
- Komise v roce 2026 rovněž přezkoumá rámec pro zadávání veřejných zakázek (Public Procurement Framework)² s cílem **zavést při výběrových řízeních na veřejné zakázky pro strategická odvětví kritéria udržitelnosti, cirkularity, odolnosti, kybernetické bezpečnosti a preference evropských výrobků**. Revize má za cíl sjednotit a vyjasnit vzájemné vztahy mezi ustanoveními o veřejných zakázkách v různých právních předpisech (EPBD 4, CPR a ESPR)³ a zjednodušit tím zadavatelům jejich uplatňování.
- Tato kritéria budou rovněž rozšířena tak, aby motivovala k zadávání soukromých zakázek, například využitím **výkonnostních norem emisí CO2 během celého životního cyklu a dobrovolného označení uhlíkové náročnosti průmyslových výrobků** jako jsou nízkoemisní ocel; obnovitelné zdroje energie; udržitelné bateriové články pro automobily a firemní vozové parky; a stavební výrobky. Toto označování má být vyvinuto na základě údajů ze systému ETS a z metodiky CBAM pro zamezení duplicity.
- Komise plánuje v roce 2025 vypracovat prioritně **označení pro nízkoemisní výrobky pro ocel**, pro kterou má JRC v polovině roku 2025 vypracovat studii. Označení pro cement se očekává v rámci Nařízení o stavebních výrobcích (CPR) spolu se souvisejícím podáním žádosti o standardizaci. Cílem je, aby členské státy mohly označení využít při navrhování daňových pobídek a dalších režimů podpory v souladu s pravidly státní podpory (State aid rules).⁴
- Současně bude Komise pokračovat v práci na vypracování metodiky **komplexního posouzení životního cyklu**. To vyžaduje řešení problému různých metodik započítávání uhlíku v EU a na mezinárodní úrovni, které jsou příčinou nejasností pro společnosti v EU, jež vedou vývoj čistších výrobků. Komise bude pracovat na zjednodušení a harmonizaci metodik a do 4. čtvrtletí roku 2025 určí prioritní oblasti a cesty pro zjednodušení, harmonizaci a důkladné ověřování.

---

² [Public procurement directives – evaluation](#) – Evropská komise

³ EPBD 4 - Energy Performance of Buildings Directive, CPR - Construction Products Regulation, ESPR - Ecodesign of Sustainable Products Regulation

⁴ Nový rámec je od března 2025 otevřen k připomínkování a má být zveřejněn v červnu 2025.

Shrnutí a doporučení:

Pro rozvoj vedoucích trhů, které podpoří poptávku po nízkoemisních technologiích a produktech a v důsledku zajistí konkurenceschopnost a odolnost průmyslu v EU je třeba zajistit několik předpokladů.

Klíčová bude **revize Směrnic o veřejném zadávání** v roce 2026 a její **propojení s související legislativou** jako jsou ESPR, CPR a EPBD 4 i v širším rámci systému ETS a CBAM. Úspěch těchto legislativních aktů bude záviset na správném nastavení jednotlivých nástrojů. Například **dobrovolná environmentální kritéria** v současných směrniciích o veřejném zadávání v praxi nejsou dostatečně využívána, ale není jasné, jestli se Komise rozhodne zavést povinná kritéria a pro jaké skupiny materiálů nebo výrobků. Kritéria zároveň musí být dostatečně **specifická a ambiciózní** a měla by **vylučovat možnost použití jediného kritéria nejnižší ceny**, což v současnosti chybí. Zároveň je třeba zaměřit se na výkonnostní normy místo preskriptivních a jasně **definovat nízkoemisní materiály včetně oceli a cementu** (a jejich využití v navazujících odvětví automotive a stavebnictví) pro větší jasnost všech zúčastněných stran. S tím souvisí efektivní nastavení označování produktů, harmonizace nástrojů pro výpočet celoživotních emisí CO₂, související monitoring a reporting, včetně důrazu na optimální propojení všech těchto nástrojů, které by se měly vzájemně doplňovat v rámci celého systému vedoucích trhů. Kromě technických požadavků bude klíčové zaměřit se také na budování expertních kapacit veřejných zadavatelů, jejichž nedostatek dnes představuje významnou překážku veřejného zadávání.

Časový rámeček

Klíčové strategické dokumenty zmíněné v CID	Termín návrhu Evropské komise
Akt v přenesené pravomoci o nízkouhlíkovém vodíku.	Q1 2025
Akt o akcelérátoru dekarbonizace průmyslu (Industrial Decarbonisation Accelerator Act).	Q4 2025
Sdělení a legislativní návrh o ekologizaci podnikových vozových parků (Proposal on greening corporate fleets).	2025/2026
Revize směrnic pro zadávání veřejných zakázek (Public Procurement Directives).	Q4 2026

2.2 Cirkulární ekonomika a přístup k materiálům a zdrojům (Powering the circular economy: a secure access to materials and resources)

Ambicí CID je, aby se EU do roku 2030 stala světovým lídrem v oblasti cirkulární ekonomiky. **Cirkularita je jednou z hlavních priorit CID**, s přínosy napříč celým životním cyklem materiálů a výrobků v podobě efektivního využití omezených zdrojů v EU; snížení závislosti a zvýšení odolnosti; snížení množství odpadu; snížení výrobních nákladů; snížení emisí CO₂; a vytvoření udržitelnějších průmyslových modelů, které prospívají životnímu prostředí a zvyšují ekonomickou konkurenceschopnost. S ohledem na dopady cirkularity Dohoda uvádí potenciál růstu evropského **trhu s repasovanými materiály** ze současné hodnoty 31 miliard EUR na 100 miliard EUR a vytvoření 500 000 nových pracovních míst do roku 2030. Jako konkrétní cíl je vytyčen nárůst indikátoru **cirkulárního využití materiálu** (Circular Material Use Rate)⁵ v EU ze současných 11,8 % na 24 % do roku 2030. Za účelem zapojení širokého spektra zúčastněných stran Komise zahájí **Dialog o čistém průmyslu v oblasti cirkulární ekonomiky** (Clean Industrial Dialogue on Circularity), aby podpořila přípravu Aktu o oběhovém hospodářství a určila oblasti, v nichž je třeba vyvinout další úsilí.

Přehled hlavních cílů, plánů a opatření:

- V souvislosti se snížením závislosti na dodavatelích mimo EU se Komise chce soustředit na implementaci **Aktu o kritických surovinách**.⁶ Jedním z kroků bude uznání prvního seznamu strategických projektů v březnu 2025⁷ s cílem zajistit diverzifikaci dodávek v celém hodnotovém řetězci a také usnadnit přístup k veřejné a soukromé finanční podpoře těchto projektů.
- Na základě zkušeností s projektem AggregateEU se Komise chystá vytvořit platformu pro agregaci poptávky a mechanismus navazování kontaktů pro strategické suroviny. Následně chce zřídit **Specializované centrum EU pro kritické suroviny**, které by mělo společně nakupovat suroviny jménem zainteresovaných společností a členských států. Další úkoly by se mohly týkat koordinace strategických zásob, monitorování dodavatelského řetězce, navrhování finančních produktů pro investice do předcházejících dodávek.
- Ambiciózní cíle má **Akt o oběhovém hospodářství** (Circular Economy Act),⁸ který Komise plánuje přijmout v roce 2026.
  - Akt se má zaměřit na několik opatření v prioritních sektorech - energeticky náročném průmyslu, elektronice, automotive a stavebnictví. Hlavními navrhovanými opatřeními jsou:
    - Zjednodušení pravidel pro elektroodpad pro **zpětné získávání kritických surovin z výrobků s ukončenou životností**;

⁵ [Circular material use rate](#) – Eurostat (březen, 2025)

⁶ [Critical Raw materials act](#) – Evropská komise

⁷ [Strategic projects under the CRMA: Call for applications](#) - Evropská komise

⁸ [A new plan for Europe's sustainable prosperity and competitiveness](#) – Evropská komise

- **harmonizace kritérií „konce odpadu“** (“end of waste”) za účelem snazšího přechodu od odpadu k druhotným surovinám;
  - zjednodušení, digitalizace a cílený **rozvoj rozšířené odpovědnosti výrobce** (EPR);
  - podpora poptávky prostřednictvím **kritérií pro zadávání veřejných zakázek**;
  - pobídky ke **zvýšení využívání kovového šrotu**;
  - povinná **digitalizace demoličních povolení a předdemoličních auditů**.
- Tato opatření mají vést k efektivnějšímu využití a zpracování druhotných surovin, včetně kritických surovin, díky **navýšení recyklačních kapacit a jejich větší efektivitě i kvalitě**. Cílem je motivovat zpracovatele k **maximální míře zpracování druhotných surovin v EU** a zároveň **zamezit skládkování těchto materiálů**. Současně má EU v plánu spolupracovat se třetími zeměmi, které chtějí v této oblasti rozvíjet partnerství v oblasti cirkulární ekonomiky. Jako jednu z možností financování investic do recyklačních kapacit CID uvádí vývozní poplatky.
  - Jako podpůrné opatření má Komise v plánu zahájit **proces získávání zpětné vazby od účastníků trhu** o tom, jak evropské společnosti v současnosti obstarávají a recyklují nejdůležitější suroviny a vyhodnotit, kde je prostor pro užší spolupráci mezi průmyslovými subjekty, včetně poskytnutí neformálních pokynů, jak může být spolupráce při recyklaci surovin co nejefektivnější v souladu s pravidly hospodářské soutěže EU.
- Součástí Aktu o oběhovém hospodářství bude také podpora nových zdrojů surovin, jako jsou **recyklované a biologické materiály**, které mají nahradit primární fosilní materiály. Opatření tohoto Aktu budou doplňovat a usnadňovat zavádění nařízení o ekodesignu udržitelných výrobků (ESPR).
  - V zájmu zvýšení investic do dodávek druhotných surovin pro průmyslovou výrobu Komise cílí na spolupráci mezi členskými státy a zainteresovanými hospodářskými subjekty prostřednictvím **Mezi-regionálních cirkulárních center** (Trans-Regional Circularity Hubs). Tato cirkulární centra mají za cíl podporovat inteligentní specializaci a úspory z rozsahu v oblasti recyklace na základě společně stanovených strategických projektů. Cílem je poskytnout strategickým projektům prostor pro škálování technologií a dosažení potřebné velikosti pro nepřetržitý provoz, přičemž se plánuje vycházet ze zkušeností se strategickými projekty v rámci Aktu o kritických surovinách.
  - Kromě toho Komise přezkoumá pravidla týkající se režimu pro použité výrobky obsažená ve Směrnici o DPH (VAT Directive)⁹ v rámci iniciativy Zelená DPH (Green VAT), jejímž cílem je řešit otázku zabudované DPH v použitých výrobcích.¹⁰

⁹ [Value Added Tax \(VAT\) Directive](#) - Evropská komise

¹⁰ [Green Taxation – in support of a more sustainable future](#) - Evropská komise

Shrnutí a doporučení:

CID a Akt o oběhovém hospodářství by se měli soustředit na **celý životní cyklus materiálů a výrobků** od fáze návrhu, výroby, přes užitnou fázi po opětovné využití a recyklaci. Zaměření na celý životní cyklus je sice v CID uvedeno, nicméně v detailnějším popisu se opatření věnují především konci životního cyklu v podobě recyklace. Ta by neměla být zvýhodněna oproti strategiím jako například materiálová účinnosti ve výrobě, opravy a opětovné využití výrobků nebo prodloužení jejich životnosti, které vedou jak k významným úsporám emisí, tak k nižší materiálové náročnosti ekonomiky.

Pro rozvoj jednotlivých cirkulárních opatření CID, včetně větší efektivity recyklace, souvisejícího rozvoje zpracovatelských kapacit a opětovného využití materiálů a výrobků bude klíčová **spolupráce aktérů napříč celým hodnotovým řetězcem**. Například v souvislosti s EPR současné pilotní projekty v automotive ukazují **nutnost komplexního přístupu a dlouhodobého budování vztahů mezi jednotlivými zúčastněnými stranami**, které jsou nezbytné pro vytvoření fungujícího obchodního modelu.

Zásadní bude také úspěšnost cíle **motivovat zpracovatele druhotných surovin k větší efektivitě**. V případě jedné z hlavních prioritních oblastí, ocelového šrotu, totiž v českém prostředí i v dalších státech často **chybí ekonomické pobídky**, které by v současnosti zpracovatele motivovaly k vyšší efektivitě recyklace a tedy získání kvalitnější výstupní druhotné suroviny. I zde platí, že úspěch bude záležet na efektivním nastavení vztahů mezi aktéry a fungujícím obchodním modelem. **Digitalizace a inovativní technologie zpracování, úprava kritérií pro konec odpadu a zelené veřejné zakázky** jsou slibnými nástroji, stejně jako v případě vedoucích trhů však bude nezbytné nastavit související akční plány se **specifickými cíli a kritérii**.

S výše uvedenými opatřeními úzce souvisí dekarbonizace výroby a potřeba **řešení překážek elektrifikace a dostatečného veřejného i soukromého financování investic do inovativních technologií v energeticky náročném průmyslu**.

Časový rámeček

Klíčové strategické dokumenty zmíněné v CID	Termín návrhu Evropské komise
První seznam strategických projektů (Akt o kritických surovinách)	Q1 2025
Přijetí pracovního plánu pro Ekodesign	Q2 2025
EU Centrum pro kritické suroviny pro společné nákupy a správu strategických zásob (EU Critical Raw Material Centre)	4Q 2026
Mezi-regionální cirkulární centra (Trans-Regional Circularity Hubs)	Q4 2026
Akt o oběhovém hospodářství (Circular Economy Act)	Q4 2026
Iniciativa Zelená DPH (Green VAT initiative)	Q4 2026

Příloha: Přehled související legislativy a iniciativ EU

Navazující akční plány pro průmysl

Akční plán EU pro ocel a kovy

Zveřejněn 19. března 2025

Akční plán pro ocel a kovy navazuje na CID zmiňuje cirkulární ekonomiku jako prostředek ke snížení závislosti EU na dovozu strategických surovin pro výrobu kovů a zároveň vyzdvihuje energetickou efektivitu recyklace oproti primární výrobě.

Pro cirkulární ekonomiku jsou nejrelevantnější následující dvě kapitoly:

Kapitola 4: Podpora cirkularitu pro kovy

Klíčové aktivity:

- Nejpozději do 3. čtvrtletí 2025 zvažít obchodní opatření pro zajištění dostatečné dostupnosti kovového šrotu.
  - V této souvislosti akční plán zmiňuje potřebu efektivnějšího zacházení se šrotem a jeho třídění pro **zamezení znehodnocení a posílení využití šrotu ve vysoce kvalitních produktech** včetně automobilových dílů.
  - K tomu je třeba zajistit odpovídající **investice pro recyklační zařízení a odběratele.**
- Do 4. čtvrtletí 2026 představit **studii proveditelnosti pro požadavky na recyklovaný obsah** oceli a hliníku ve vozidlech v rámci nařízení End-of-Life Vehicles Regulation za účelem posílení poptávky po recyklovaných materiálech.
- Do 4. čtvrtletí 2026 připravit zavedení **povinnosti recyklovaného obsahu hliníku v příslušných stavebních výrobcích** a posílit trh s druhotnými surovinami v EU v rámci Aktu o oběhovém hospodářství.
- Do 4. čtvrtletí roku 2026 navrhnout Akt o oběhovém hospodářství s cílem dále **zlepšit fungování trhů s druhotnými surovinami a vytvořit jednotný trh s odpady.**
- Posoudit proveditelnost zavedení povinností týkajících se **požadavků na recyklovatelnost a/nebo recyklovaný obsah** oceli, hliníku a mědi u konkrétních výrobků v rámci nařízení **ESPR** v souvislosti se standardizací.

Kapitola 6: Snižování rizika dekarbonizačních projektů prostřednictvím vedoucích trhů a veřejné podpory

Klíčové aktivity (nad rámec opatření již uvedených v CID):

- Ve 4. čtvrtletí 2025 Komise navrhne **reformu Výzkumného fondu pro uhlí a ocel** (Research Fund for Coal and Steel) za účelem efektivnější finanční podpory přechodu na výrobu čisté oceli a v letech 2026 a 2027 vyhlásí stěžejní výzvy.

- V roce 2025 Komise s ohledem na budoucí Banku pro dekarbonizaci průmyslu zahájí **pilotní aukci ve výši 1 miliardy EUR** na podporu průmyslové dekarbonizace a elektrifikace klíčových průmyslových procesů v různých odvětvích, a to s využitím kombinace stávajících zdrojů v rámci Inovačního fondu, čímž usnadní také elektrifikaci průmyslových procesů v oblasti oceli a kovů. Komise zároveň vyzývá členské státy, aby kombinovaly podporu z Inovačního fondu s aukcemi jako službou.

[Průmyslový akční plán pro odvětví automotive v EU](#)

Zveřejněn 5. března 2025

Kapitola 2.3 Konkurenceschopnost a odolnost dodavatelského řetězce

Podobně jako v CID, i tento Akční plán zmiňuje cirkulární ekonomiku jako prostředek ke snížení závislosti a zvýšení strategické soběstačnosti na surovinách, včetně posílení odolnosti dodavatelských řetězců. Akční plán se zde primárně zaměřuje na baterie, ale aktivity se týkají i vozidel s ukončenou životností a souvisejících materiálů a dílů.

Klíčové aktivity:

- Balíček „**Battery Booster**“ pro podporu společností vyrábějící baterie v EU, včetně souvisejícího financování, necenových kritérií a požadavků na evropský obsah v souladu s mezinárodními právními závazky Unie.
- Rychlý proces finalizace spolurozhodování ohledně **nařízení o cirkulárním designu vozidel a nakládání s vozidly s ukončenou životností** (angl. End-of-Life of Vehicles Regulation - ELVR).¹¹ Cílem nařízení je podpořit přechod na cirkulární ekonomiku pro vozidla v šesti oblastech: design, recyklovaný obsah, efektivní nakládání s odpady, rozšířená odpovědnost výrobců, vyšší a chytřejší sběr VUŽ, a rozšíření pravidel na další kategorie vozidel. Akční plán uvádí jako hlavní cíl tohoto nařízení stimulovat cirkularitu v automobilovém průmyslu a **zlepšit dostupnost druhotných materiálů a cenově dostupných použitých náhradních dílů**.
- **Zajištění investic do recyklačních kapacit** pro před i po-recyklační technologie a pokročilejší technologie recyklace vozidel s ukončenou životností a zařízení na recyklaci baterií,
- Další podpora pro zlepšení recyklace včetně **zahrnutí kritérií odolnosti a udržitelnosti** pro klíčové součásti vozidel.

---

¹¹ [End-of-life vehicles Regulation](#) - Evropská komise. Pro detailnější rozbor nařízení ELVR je k dispozici studie INCIEN: [Dekarbonizace a cirkularita konstrukčních materiálů v automobilovém průmyslu](#) (říjen 2024).

Připravované akty (nařízení)

[Akt o akcelérátoru dekarbonizace průmyslu](#) (Industrial Decarbonisation Accelerator Act - IDAA)

Naplánován na 4. čtvrtletí 2025

Základní popis:

Akt o akcelérátoru dekarbonizace průmyslu má za cíl zvýšit poptávku po čistých produktech vyrobených v EU tím, že při zadávání veřejných a soukromých zakázek zavede kritéria udržitelnosti, odolnosti a podmínku „vyrobena v Evropě“. Komise v roce 2026 rovněž přezkoumá Rámec pro zadávání veřejných zakázek (Public Procurement Framework) s cílem **zavést při výběrových řízeních na veřejné zakázky pro strategická odvětví kritéria udržitelnosti, cirkularity, odolnosti, kybernetické bezpečnosti a preference evropských výrobků.**

Priority

- Posílení poptávky po čistých výrobcích vyrobených v EU (na základě ze zkušeností získaných v rámci Net Zero Industry Act pro čisté technologie).
- Podpora inovací i environmentálních a sociálních norem EU.

[Akt o oběhovém hospodářství](#) (Circular Economy Act)

Naplánován na 4. čtvrtletí 2026.

Základní popis:

Má umožnit volný pohyb cirkulárních výrobků, druhotných surovin a odpadů, podpořit vyšší nabídku vysoce kvalitních recyklátů a podnítit poptávku po druhotných materiálech a cirkulárních výrobcích a zároveň snížit náklady na vstupní suroviny. Opatření Aktu budou doplňovat a usnadňovat zavádění nařízení o ekodesignu udržitelných výrobků (ESPR).

Priority:

- Revize stávajících pravidel pro elektronický odpad, aby se zajistilo, že budou jednodušší, vhodná k danému účelu a budou se z nich získávat kritické suroviny, které obsahují.
- Harmonizace kritérií „konce odpadu“ (“end of waste”) pro usnadnění přechodu od odpadu k cenným druhotným surovinám.
- Zjednodušení, digitalizace a cílené rozšíření konceptu rozšířené odpovědnosti výrobce (EPR).
- Podpora poptávky prostřednictvím kritérií pro zadávání veřejných zakázek;
- Poskytnutí pobídek ke zvýšení využívání kovového šrotu.
- Zajištění povinné digitalizace demoličních povolení a předdemoličních auditů.

Přijatá legislativa v rámci Zelené dohody pro Evropu

Směrnice o energetické náročnosti budov - přepracované znění (Energy Performance of Buildings Directive - EPBD 4)

V platnosti od 28. května 2024.

Základní popis:

EPBD 4 je základní legislativní iniciativou strategie Evropské komise "Renovační vlna" a klíčovým prvkem balíčku "Fit for 55" týkajícího se budov. Přepracované znění zavádí mimo jiné první kroky k řešení celoživotní uhlíkové stopy budov (potenciál globálního oteplování nebo GWP během životního cyklu) zavedením povinnosti vypočítat GWP pro nové budovy a následně stanovit mezní hodnoty pro celkové kumulativní GWP všech nových budov.¹²

Opatření v souvislosti s životním cyklem budov:

- Stanovení rámce EU pro vnitrostátní výpočet GWP **do 31. prosince 2025**.
- Vypracování **do 1. ledna 2027** národních plánů, které *"obsahují podrobné informace o zavedení mezních hodnot celkového souhrnného potenciálu globálního oteplování během životního cyklu všech nových budov a stanoví cíle pro nové budovy od roku 2030, v nichž se odráží postupný sestupný trend, jakož i maximální mezní hodnoty ..."* v souladu s cíli EU v oblasti neutrality klimatu.
- Zavedení povinných výpočtů GWP během životního cyklu v souladu s přílohou III směrnice a jejich zveřejnění v průkazu energetické náročnosti budov od:
  - **ledna 2028** pro všechny nové budovy s užitnou plochou nad 1 000 m²,
  - **ledna 2030** pro všechny nové budovy.
- Přezkum směrnice Komise do **31. prosince 2028**, v rámci kterého Komise *"rovněž posoudí vnitrostátní plány, a zejména plánované mezní hodnoty pro potenciál globálního oteplování během životního cyklu nových budov [...] a zváží, zda jsou třeba dodatečná opatření na podporu udržitelného zastavěného prostředí"*.

---

¹² Pro detailnější rozbor této problematiky je k dispozici studie INCIEN: [Snižování emisí CO2 během životního cyklu budov v České republice - Policy paper: Role cirkulární ekonomiky a rekonstrukcí při snižování zabudovaného uhlíku v budovách](#) (říjen 2024).

[Nařízení o stavebních výrobcích](#) (Construction Products Regulation – CPR)

V platnosti od 7. ledna 2025.

Základní popis:

Nařízení o stavebních výrobcích (CPR) stanoví harmonizovaná pravidla pro uvádění stavebních výrobků na trh v EU. Nařízení stanoví společný technický jazyk pro posuzování vlastností stavebních výrobků. Zajišťuje, že odborníci, orgány veřejné správy a spotřebitelé mají k dispozici spolehlivé informace, aby mohli porovnávat vlastnosti výrobků od různých výrobců z různých zemí.

Klíčová opatření:

- Výrobci budou postupně povinni předkládat **prohlášení o vlastnostech a shodě**, v nichž bude rovněž uvedena environmentální udržitelnost jejich stavebního výrobku na základě životního cyklu pro předem stanovené vlastnosti uvedené v příloze II nařízení. Informace o **GWP výrobku během jeho životního cyklu** (působení na změnu klimatu - celkem; fosilní paliva; biogenní; a využití půdy a změna využití půdy) musí být zveřejněny do 12 měsíců od vstupu nařízení CPR v platnost (v druhé polovině roku 2025), následně do 4 let (2029) bude zveřejněn druhý soubor environmentálních charakteristik a do 6 let (2031) třetí soubor. Jak je uvedeno v příloze III směrnice EPBD 4, tato prohlášení o výrobku budou použita při výpočtu GWP během životního cyklu nových budov, pokud budou k dispozici.
- Evropská komise je oprávněna přijímat akt v přenesené pravomoci, aby stanovila **povinné minimální požadavky** na environmentální udržitelnost stavebních výrobků, které pak budou **veřejní zadavatelé** uplatňovat při výběrových řízeních ve formě technických specifikací, výběrových kritérií, ustanovení o plnění smlouvy nebo kritérií pro zadání zakázky.

[Nařízení o ekodesignu udržitelných výrobků](#) (Ecodesign for Sustainable Products Regulation - ESPR)

V platnosti od 18. července 2024, s postupným vydáváním delegovaných aktů pro jednotlivé skupiny výrobků.

Základní popis:

Cílem nařízení ESPR je výrazně zlepšit udržitelnost výrobků uváděných na trh EU tím, že selepší jejich **cirkularita, energetická účinnost, recyklovatelnost a trvanlivost**.

Klíčová opatření:

ESPR umožňuje stanovit pravidla pro výkon a informace - tzv. požadavky na ekodesign - pro téměř všechny kategorie fyzického zboží, včetně:

- zlepšení trvanlivosti, opětovného použití, modernizace a opravitelnosti výrobků;
- zlepšení možnosti údržby a renovace výrobků,
- zvýšení energetické účinnosti a účinnosti zdrojů u výrobků,
- řešení přítomnosti látek, které brání oběhovému hospodářství,
- zvyšování recyklovaného obsahu,
- usnadnění opětovné výroby a recyklace výrobků,
- stanovení pravidel pro uhlíkovou a environmentální stopu,
- omezování vzniku odpadů,
- zlepšení dostupnosti informací o udržitelnosti výrobků.

ESPR bude hrát ústřední roli při rozvoji silného a dobře fungujícího jednotného trhu s udržitelnými výrobky v EU s potenciálem zvýšit poptávku po udržitelných výrobcích v rámci veřejného zadávání a motivovat společnosti k investicím do této oblasti.

Akt o kritických surovinách (Critical Raw Materials Act)

V platnosti od 23. května 2024.

Základní popis:

Kritické suroviny mají pro Evropu velký hospodářský význam a zároveň jsou velmi zranitelné vůči přerušení dodávek. Evropa je dnes do značné míry závislá na dovozu, často z jediné třetí země, a nedávné krize zdůraznily strategickou závislost EU.

Evropský akt o kritických surovinách je komplexní reakcí na tyto výzvy. Akt, který vychází ze síly jednotného trhu, zajistí, aby se EU mohla spolehnout na silné, odolné a udržitelné hodnotové řetězce pro kritické suroviny.

Klíčová opatření:

- Nařízení posílí všechny fáze evropského hodnotového řetězce kritických surovin, diverzifikuje dovoz do EU s cílem snížit strategické závislosti, zlepší schopnost EU monitorovat a zmírňovat rizika narušení dodávek kritických surovin a zlepší cirkularitu a udržitelnost.